

Suvestinė redakcija nuo 2015-05-23 iki 2016-12-31

Įsakymas paskelbtas: TAR 2015-01-05, i. k. 2015-00059

**CIVILINĖS AVIACIJOS ADMINISTRACIJOS
DIREKTORIUS**

**ĮSAKYMAS
DĖL NACIONALINĖS CIVILINĖS AVIACIJOS SAUGUMO KOKYBĖS KONTROLĖS
PROGRAMOS PATVIRTINIMO**

2014 m. gruodžio 31 d. Nr. 4R-179
Vilnius

Vadovaudamasis 2010 m. lapkričio 10 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr. 1613-7 „Dėl Nacionalinės civilinės aviacijos saugumo programos tvirtinimo“ 5.1.13 punktu ir įgyvendindamas 2008 m. kovo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 300/2008 dėl civilinės aviacijos saugumo bendrųjų taisyklių ir panaikinančio Reglamentą (EB) Nr. 2320/2002 (OL 2008 L 97, p. 72), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2010 m. sausio 8 d. Komisijos reglamentu (ES) Nr. 18/2010 (OL 2010 L 7, p. 3), 11 straipsnį:

1. T v i r t i n u Nacionalinę civilinės aviacijos saugumo kokybės kontrolės programą (pridedama).
2. P r i p a ž į s t u netekusiu galios Civilinės aviacijos administracijos 2010 m. gruodžio 8 d. įsakymą Nr. 4R-280 „Dėl Nacionalinės civilinės aviacijos saugumo kokybės kontrolės programos tvirtinimo“.

Laikinais einantis direktoriaus pareigas

Joris Gintilas

NACIONALINĖ CIVILINĖS AVIACIJOS SAUGUMO KOKYBĖS KONTROLĖS PROGRAMA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Nacionalinė civilinės aviacijos saugumo kokybės kontrolės programa (toliau – programa) parengta vadovaujantis Lietuvos Respublikos aviacijos įstatymu, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. lapkričio 10 d. nutarimu Nr. 1613-7 patvirtinta Nacionaline civilinės aviacijos saugumo programa (toliau – NCASP), 2008 m. kovo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 300/2008 dėl civilinės aviacijos saugumo bendrųjų taisyklių ir panaikinančio Reglamentą (EB) Nr. 2320/2002, su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2010 m. sausio 8 d. Komisijos reglamentu (ES) Nr. 18/2010 (toliau – Reglamentas (EB) Nr. 300/2008), Tarptautinės civilinės aviacijos konvencijos 17 priedu ir atsižvelgiant į Europos civilinės aviacijos konferencijos 30 dokumento bei Tarptautinės civilinės aviacijos organizacijos 8973 dokumento rekomendacijas.

2. Programos tikslas yra nustatyti tvarką ir sąlygas, kad būtų atliekama atitikties stebėsenos veikla ir aviacijos saugumo tyrimas bei nustatyti atitikties Reglamento (EB) Nr. 300/2008 ir NCASP nuostatomis lygi.

3. Programoje vartojamos sąvokos ir apibrėžtys atitinka Reglamente (EB) Nr. 300/2008 vartojamas sąvokas ir apibrėžtis.

II. PROGRAMOS ADMINISTRAVIMAS IR VYKDYMO PRIEŽIŪRA

4. Programos įgyvendinimą organizuoja Civilinės aviacijos administracija (toliau – CAA). Už programos nuostatų tinkamą įgyvendinimą tiesiogiai yra atsakingas Nacionalinės civilinės aviacijos saugumo kokybės kontrolės programos vadovas (toliau – programos vadovas), kuris skiriamas CAA direktoriaus įsakymu.

5. Programos vadovas:

5.1. rengia ir atnaujina metinį pagal programą atliekamų darbų tvarkaraštį, įskaitant tikrinamų oro uostų, oro vežėjų ir subjektų sąrašą, jiems taikomos atitikties stebėsenos veiklos rūšį (saugumo auditas, įgyvendinimo patikrinimas ir bandymas), apimtį ir datą;

5.2. reguliariai informuoja CAA direktorių apie pažangą įgyvendinant šią programą ir atitikties stebėsenos veiklos rezultatus;

5.3. teikia CAA direktoriui tvirtinti saugumo audito, įgyvendinimo patikrinimo ir bandymo grupės narių bei šių grupių vadovo kandidatūras ir nurodo atitikties stebėsenos veiklos rūšį ir jų apimtį bei kuriuos oro uostus, oro vežėjus ir subjektus tikrinti;

5.4. tais atvejais, kai pats asmeniškai nedalyvauja saugumo audito, įgyvendinimo patikrinimo ir bandymo grupės veikloje, atitinkamos grupės vadovui pateikia visą reikalingą informaciją (pvz., dokumentus, atsakymus į klausimynus ir kt.) atitikties stebėsenos veiklai atlikti;

5.5. saugo visą informaciją (pvz., dokumentus, užrašus, ataskaitas, pranešimus ir kt.), kuria naudojosi saugumo audito, įgyvendinimo patikrinimo ir bandymo grupė;

5.6. duoda nurodymus rengti saugumo audito, įgyvendinimo patikrinimo ir bandymo ataskaitas, kurias rengia auditoriai pasibaigus atitikties stebėsenos veiklai;

5.7. žodžiu arba raštu informuoja oro uostą, oro vežėją ir subjektą apie saugumo audito, įgyvendinimo patikrinimo ir bandymo datą, kai tai būtina;

5.8. peržiūri parengtas saugumo audito, įgyvendinimo patikrinimo ir bandymo ataskaitas;

5.9. peržiūri galutinę saugumo audito, įgyvendinimo patikrinimo ir bandymo ataskaitą, kad būtų užtikrinta, jog ji parengta pagal programos reikalavimus;

5.10. nuolat peržiūri programos turinį ir CAA direktoriui siūlo, kaip ją atnaujinti, kai tai būtina;

5.11. remdamasis atitikties stebėsenos veiklos rezultatais, nustato, kokių mokymo kursų auditoriams reikia, ir teikia atitinkamus siūlymus CAA direktoriui;

5.12. vertina, ar asmenys atitinka šioje programoje auditoriams nustatytus minimalius reikalavimus ir CAA direktoriui teikia tvirtinti jų kandidatūras.

6. Saugumo audito, įgyvendinimo patikrinimo ir bandymo grupės vadovas:

6.1. atstovauja saugumo audito, įgyvendinimo patikrinimo ir bandymo grupei;

6.2. užtikrina, kad saugumo audito, įgyvendinimo patikrinimo ir bandymo grupės nariai laikytųsi šioje programoje nustatytų atitikties stebėsenos veiklos procedūrų;

6.3. kartu su programos vadovu, atsižvelgdamas į atitikties stebėsenos veiklos rūšį ir į jos sudėtingumą, sprendžia, kiek saugumo audito, įgyvendinimo patikrinimo ar bandymo grupėje turi būti narių;

6.4. organizuoja pasirengimą saugumo auditui, įgyvendinimo patikrinimui ir bandymui (rengia saugumo audito, įgyvendinimo patikrinimo ar bandymo planą ir kt.);

6.5. kartu su saugumo audito, įgyvendinimo patikrinimo ir bandymo grupės nariais dalyvauja atitikties stebėsenos veikloje ir parengia galutinę atitikties stebėsenos veiklos ataskaitą;

6.6. kartu su programos vadovu sprendžia visus konfliktus ar kitus klausimus, kilusius atitikties stebėsenos veiklos metu;

6.7. atlieka kitas funkcijas, numatytas šioje programoje.

7. Kai programos vadovas dalyvauja saugumo audito, įgyvendinimo patikrinimo ir bandymo grupėje, jis yra skiriamas atitinkamos grupės vadovu.

8. Saugumo audito, įgyvendinimo patikrinimo ir bandymo grupės vadovas bei nariai yra skiriami CAA direktoriaus įsakymu. Grupės vadovu ir nariais gali būti skiriami tik auditoriai, išskyrus bandymo grupės narius, kuriais skiriami ir kiti asmenys. Tam tikrais atvejais saugumo audito, įgyvendinimo patikrinimo ir bandymo grupėje gali dalyvauti stebėtojai.

III. AUDITORIŲ KVALIFIKACIJOS KRITERIJAI

9. Siekiant užtikrinti savitarpio supratimą ir bendradarbiavimą bei veiksmingai atlikti atitikties stebėsenos veiklą, būtina, kad auditoriai atitiktų tokius minimalius reikalavimus:

9.1. turi turėti aukštąjį universitetinį arba jam prilygintą išsilavinimą;

9.2. turi turėti leidimą dirbti ar susipažinti su Lietuvos Respublikos įslaptinta informacija, žymima slaptumo žyma „SLAPTAI“;

9.3. turi nebūti susiję jokiais sutartiniais arba piniginiiais įpareigojimais su tikrinamu oro uostu, operatoriumi arba subjektu;

9.4. turi atitikti šiuos minimalius asmens fizinės ir sveikatos būklės reikalavimus:

- 9.4.1. gerai girdėti ir matyti, nepriklausomai nuo to, ar tam reikalingi kontaktiniai lęšiai, akiniai, klausos aparatai ar kitos panašios priemonės;
- 9.4.2. gebėti skirti spalvas;
- 9.4.3. užuosti kvapą;
- 9.4.4. gebėti atpažinti objektus, išryškintus rentgeno spindulių įrenginiuose;
- 9.4.5. turėti gerus rašymo ir kalbėjimo įgūdžius be kalbos sutrikimų;
- 9.4.6. būti pakankamai stiprus fiziškai ir judrus, kad prireikus galėtų visada kelti ir nešti bagažą, taip pat susilenkti, pritūpti ar be pertraukos stovėti ilgą laiką;
- 9.5. turi turėti šių asmeninių savybių:
 - 9.5.1. gebėti dirbti komandoje;
 - 9.5.2. būti diplomatišku, diskretišku ir lanksčiu;
- 9.6. turi būti atitinkamai kompetentingas, t. y. turėti pakankamai teorinės ir praktinės atitinkamos srities patirties, t. y.:
 - 9.6.1. išmanyti esamas galiojančias saugumo priemones ir suprasti, kaip jos taikomos tikrinimo operacijose, t. y.:
 - 9.6.1.1. išmanyti saugumo principus;
 - 9.6.1.2. išmanyti priežiūros užduotis;
 - 9.6.1.3. išmanyti veiksnius, darančius poveikį žmogaus veiklos rezultatams;
 - 9.6.2. būti praktiškai susipažinę su saugumo technologijomis ir metodais;
 - 9.6.3. turėti žinių apie atitikties stebėsenos veiklos principus, procedūras ir metodus;
 - 9.6.4. būti praktiškai susipažinę su tikrinamomis operacijomis;
 - 9.6.5. žinoti auditoriaus funkcijas ir įgaliojimus;
 - 9.6.6. turi gerai išmanyti oro transporto procesus.
- 10. CAA užtikrina, kad auditoriai nuolat dalyvautų mokymuose tokiu periodiškumu, jog galėtų išlaikyti turimą kompetenciją ir įgyti naujos kompetencijos, susijusios su saugumo srities pokyčiais.
- 11. Atitinkamos atitikties stebėsenos veiklos grupės nariai privalo laikytis grupės vadovo reikalavimų ir nurodymų bei objektyviai vykdyti savo pareigas. Be to, saugumo audito, įgyvendinimo patikrinimo ir (arba) bandymo metu auditoriai privalo:
 - 11.1. laikytis saugumo reikalavimų oro uostuose, oro vežėjo ir subjekto teritorijoje bei patalpose ir naudotis įprastinėmis įėjimo ir išėjimo vietomis, išskyrus atvejus, kurie turėtų neigiamos įtakos tikrinimui;
 - 11.2. laikytis visų saugos taisyklių;
 - 11.3. nenaudoti jėgos, siekiant patekti į orlaivį, pastatą ar teritoriją;
 - 11.4. neatidaryti išorinių orlaivio durų, neliesti orlaivio valdymo plokštumų ir įrenginių bei neiti į orlaivio pilotų kabiną, išskyrus tuos atvejus, kai auditorių lydi atsakingas oro vežėjo atstovas;
 - 11.5. atitikties stebėsenos veiklos metu neduoti patarimų, netaisyti ir neinstrukuoti saugumo darbuotojų; tačiau, jei būtina, auditoriai gali nurodyti trūkumus tiesioginiam saugumo darbuotojų vadovui;
 - 11.6. patikrinus oro uostą, oro vežėją ir (arba) subjektą, informuoti šių įmonių atstovus apie saugumo audito, įgyvendinimo patikrinimo ar bandymo rezultatus: kas buvo tikrinta, ar saugumo priemonės ir procedūros tinkamai taikomos ir atitinka NCASP reikalavimus.

IV. AUDITORIŲ ĮGALIOJIMAI IR TEISĖS

12. Auditoriai atlikdami savo pareigas su savimi turi turėti dokumentus, patvirtinančius asmens tapatybę ir jų įgaliojimus, susijusius su NCASP įgyvendinimu.

13. Auditoriai vykdydami atitikties stebėsenos veiklą teisės aktų nustatyta tvarka ir sąlygomis turi teisę:

13.1. stebėsenos tikslais iš karto patekti į visas reikiamas zonas (įskaitant orlaivį ir pastatus);

13.2. tikrinti orlaivį;

13.3. tikrinti bet kurią oro uosto dalį;

13.4. tikrinti oro vežėjų ir subjektų patalpas ir teritoriją, kurioje yra taikomos saugumo priemonės;

13.5. nagrinėti ir bandyti saugumo priemonių bei procedūrų tinkamumą ir veiksmingumą;

13.6. oro uostų, oro vežėjų ir subjektų darbuotojams duoti privalomus vykdyti nurodymus;

13.7. reikalauti, kad oro uostai, oro vežėjai ir subjektai pateiktų visą reikalingą informaciją (dokumentai, vaizdo, garso įrašai ir kt.), susijusią su saugumo auditais, įgyvendinimo patikrinimais, bandymais ir tyrimais;

13.8. CAA direktoriaus nustatyta tvarka ir sąlygomis sulaikyti orlaivį;

13.9. įsinešti ir naudoti visą vykdyti pareigas būtiną įrangą ir (arba) priemones;

13.10. raštu, fotografavimo, elektronine arba kita forma fiksuoti bet kurią veiką, tvarką arba įrangą;

13.11. atlikti kitus veiksmus, numatytus šioje programoje.

14. Auditoriai su savimi privalo turėti Civilinės aviacijos inspektoriaus pažymėjimą, leidžiantį CAA vardu vykdyti atitikties stebėsenos veiklą ir patekti į visas reikiamas zonas.

15. Auditoriai, nustatę konkrečius aviacijos saugumo trūkumus ar reikalavimų pažeidimą, priklausomai nuo jų apimties, gali taikyti įgyvendinimo užtikrinimo priemones, nurodytas šios programos 67 punkte.

16. Kai taikomos 67 punkte nurodytos priemonės, auditoriai, prieš išvykdami iš tikrinto oro uosto, oro vežėjo ar subjekto, apie tai informuoja šios įmonės vadovą.

17. Asmenys, trukdantys auditoriams atlikti savo pareigas, atsako Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka. Toks trukdymas yra:

17.1. sąmoningas kliudymas auditoriui atlikti pareigas (tyčia sudaromos kliūtys arba jam trukdoma);

17.2. nepateikimas arba atsisakymas pateikti auditoriui prašomą informaciją;

17.3. informacijos slėpimas arba melagingos informacijos pateikimas (apgaulės tikslais auditoriui teikiama neteisinga arba klaidinanti informacija);

17.4. draudimas patekti į tikrinamą teritoriją, patalpas, objektus ir kt.;

17.5. kitoks kliudymas auditoriui atlikti savo pareigas.

V. ATITIKTIES STEBĖSENOS VEIKLA

18. Visi Lietuvos Respublikos oro uostai ir jų dalys, naudojamos civilinės aviacijos veiklai vykdyti (toliau – oro uostai), oro vežėjai ir subjektai, taikantys aviacijos saugumo priemones, tikrinami (vykdoma atitikties stebėsenos veikla) ne rečiau kaip vieną kartą per dvejus metus. Ne ES šalyse registruoti ir reguliariai skrydžius iš Lietuvos oro uostų vykdančios oro vežėjai tikrinami ne rečiau kaip 1 kartą per metus, o iš Lietuvos oro uostų skrydžius vykdančios ES šalių vežėjai tikrinami bent 1 kartą per 2 metus.

Punkto pakeitimai:

19. Atitikties stebėsenos veikla, vadovaujantis programa, gali būti vykdoma ir dažniau nei nustatyta šios programos 18 punkte, atsižvelgiant į: grėsmės lygį; vykdomos veiklos tipą ir pobūdį; taikomas saugumo priemones ir procedūras; oro uostų, oro vežėjų ir subjektų vykdomos vidaus kokybės kontrolės rezultatus; ir kitus veiksnius bei vertinimus.

20. Atitikties stebėsenos veiklos metu vertinamos ne tik oro uosto, oro vežėjų ir subjektų taikomos saugumo priemonės ir procedūros, bet ir šių ūkio subjektų vidinių kokybės kontrolės priemonių įgyvendinimas ir jų veiksmingumas.

21. Atliekant atitikties stebėsenos veiklą kiekviename oro uoste pasirenkamas toks atitikties stebėsenos veiklos rūšių derinys (saugumo auditas ir bandymai; įgyvendinimo patikrinimas ir bandymas; ir kt.), kad būtų galima susidaryti išsamią nuomonę apie esamos aviacijos saugumo sistemos tinkamumą ir veiksmingumą, siekiant apsaugoti civilinę aviaciją nuo neteisėtos veikos.

22. Programos vykdymas, prioritetų nustatymas ir atitikties stebėsenos veiklos organizavimas atliekamas nepriklausomai nuo NCASP numatytų saugumo priemonių įgyvendinimo.

23. Pagal šią programą vykdoma atitikties stebėsenos veikla yra skirstoma į šias rūšis: saugumo auditas, įgyvendinimo patikrinimas ir bandymas.

24. Atitikties stebėsenos veiklą sudaro šie etapai:

24.1. atitikties stebėsenos veiklos rūšies (saugumo audito, įgyvendinimo patikrinimo ir (arba) bandymo) parinkimas;

24.2. atitikties stebėsenos veiklos plano sudarymas;

24.3. oro uosto, oro vežėjo ir (arba) subjekto taikomų saugumo priemonių ir procedūrų patikrinimas;

24.4. atitikties stebėsenos veiklos metu nustatytų rezultatų klasifikavimas;

24.5. atitikties stebėsenos veiklos ataskaitos parengimas ir pateikimas atitinkamam oro uostui, oro vežėjui ir (arba) subjektui;

24.6. trūkumų taisymas, jeigu atitikties stebėsenos veiklos metu buvo nustatyti atitinkami trūkumai.

25. Atitikties stebėsenos veikla grindžiama sistemingu informacijos rinkimu: informacija renkama atliekant stebėjimus, apklausas, patikrinimus ir analizuojant dokumentus.

26. Apie planuojamą saugumo auditą oro uosto valdytojo, oro vežėjo ir (arba) subjekto vadovas informuojamas ne vėliau kaip prieš 10 darbo dienų iki planuojamo audito pradžios. Programos vadovas apie poreikį informuoti/neinformuoti oro uosto valdytoją, oro vežėją ar subjekto vadovą apie planuojamą įgyvendinimo patikrinimą nusprendžia atsižvelgdamas į planuojamų tikrinti saugumo priemonių ir procedūrų kiekį ir sudėtingumą. Apie planuojamą bandymą oro uosto valdytojo, oro vežėjo ir (arba) subjekto vadovas informuojamas bet kuriuo metu prieš atliekant bandymą.

VI. SAUGUMO AUDITAI

27. Programos vadovas sprendžia ir saugumo audito plane nurodo, ar atliekant saugumo auditą tikrinamos:

27.1. visos oro uoste veikiančių ir saugumo priemonės taikančių ūkio subjektų saugumo priemonės pagal Reglamento (EB) Nr. 300/2008 II priedo I priedėlį;

27.2. tik oro uosto ar oro vežėjo ir (arba) subjekto taikomos saugumo priemonės;

27.3. tik atskirose NCASP dalyse numatytos saugumo priemonės, kurias taiko atskiri ūkio subjektai (patekimo kontrolę; asmenų, išskyrus keleivius, tikrinimą; ir (arba) kt.).

28. Saugumo auditas vykdomas šiais etapais:

28.1. pranešimo apie saugumo auditą ir prireikus išankstinio klausimyno perdavimas. Ar reikia perduoti išankstinį klausimyną, sprendžia programos vadovas. Tais atvejais kai išankstinis klausimynas yra siunčiamas, programos vadovas, ne vėliau kaip prieš 3 savaites iki saugumo audito, nusiunčia tikrinamam oro uostui, oro vežėjui ir (arba) subjektui išankstinį klausimyną, o šie, užpildę minėtąjį klausimyną, grąžina siuntėjui ne vėliau kaip likus 1 savaitei iki saugumo audito. Pagrindinė šio klausimyno sąlyga yra surinkti saugumo audito grupei reikalingą informaciją apie oro uosto, oro vežėjo ir (arba) subjekto saugumo organizavimą, esamą saugumo užtikrinimo tvarką, taikomas aviacijos saugumo priemones ir kt.;

28.2. pasirengimas auditui, įskaitant užpildyto išankstinio klausimyno ir kitų svarbių dokumentų analizę;

28.3. pirminio informacinio pobūdžio susitikimas su oro uosto, oro vežėjo ar subjekto atstovais prieš pradėdant stebėsenos veiklą vietoje. Šio etapo metu saugumo audito grupės nariai supažindina oro uosto, oro vežėjo ar subjekto atstovus su saugumo audito tikslais, laikotarpiu, apimtimi ir grupės narių naudojamais metodais ir priemonėmis;

28.4. veikla vietoje (oro uosto, oro vežėjo ir (arba) subjekto taikomų saugumo priemonių ir procedūrų patikrinimas);

28.5. saugumo audito metu nustatytų rezultatų aptarimas ir ataskaitų teikimas tikrintam oro uostui, oro vežėjui ir (arba) subjektui. Po kiekvieno saugumo audito parengiama saugumo audito ataskaita, kurioje surašomi svarbiausi saugumo audito rezultatai, nurodomi trūkumai ir skiriamos įgyvendinimo užtikrinimo priemonės, nurodytos šios programos 67 punkte. Ataskaitoje taip pat nurodomi saugumo audito metu ištaisyti trūkumai.

29. CAA renka ir saugo saugumo audito medžiagą ir rezultatų analizę, kurią teisės aktų nustatyta tvarka ir sąlygomis gali pateikti suinteresuotoms institucijoms ar užsienio valstybių institucijoms.

30. Aviacijos saugumo auditai atliekami ne rečiau nei kartą per 24 mėnesius.

VII. ĮGYVENDINIMO PATIKRINIMAI

31. Programos vadovas sprenddamas, kokios apimties bus atliekamas įgyvendinimo patikrinimas, turi atsižvelgti į tai, kad įgyvendinimo patikrinimo metu būtų patikrintas bent vienas Reglamento (EB) Nr. 300/2008 II priedo I priedėlyje nurodytų tiesiogiai susijusių saugumo priemonių ir atitinkamų įgyvendinimo aktų rinkinys – per vieną patikrinimą arba per pagrįstą laikotarpį, kuris neturi viršyti trijų mėnesių. Tiesiogiai susijusių saugumo priemonių rinkinys – Reglamento (EB) Nr. 300/2008 II priedo I priedėlyje nurodytų dviejų ir daugiau reikalavimų ir atitinkamų įgyvendinimo aktų rinkinys; šie reikalavimai ir atitinkami įgyvendinimo aktai yra taip susiję, kad norint tinkamai įvertinti, ar tikslas pasiektas, galima tik tuo atveju, jei jie vertinami kartu. Šie rinkiniai apima Reglamento (EB) Nr. 300/2008 II priedo I priedėlyje išvardytus rinkinius.

32. Įgyvendinimo patikrinimo grupės vadovas užtikrina, kad būtų patikrintas reprezentatyvus informacijos ėminys (pvz.: patekimo kontrolę vykdančių asmenų įdarbinimas ir mokymas, patekimo kontrolės priemonių ir procedūrų naudojimas, patekimo kontrolei naudojamos saugumo įrangos tinkamumas, vidinės kokybės kontrolės metu nustatyti rezultatai vertinant patekimo kontrolę ir kt.).

33. CAA apie įgyvendinimo patikrinimus oro uostui, oro vežėjui ir (arba) subjektui iš anksto nepraneša. Jeigu programos vadovas mano, kad iš anksto neinformavus oro uosto, oro vežėjo ir (arba) subjekto atlikti įgyvendinimo patikrinimo neįmanoma, apie įgyvendinimo patikrinimą gali pranešti iš anksto. Įgyvendinimo patikrinimas vykdomas tokiais etapais:

33.1. parengiamasis etapas (tikrinimo apimties nustatymas, tikrinimo metu naudojamos priemonės ir kt.);

33.2. veikla vietoje (pasirinkto Reglamento (EB) Nr. 300/2008 II priedo I priedėlyje nurodytų tiesiogiai susijusių saugumo priemonių ir atitinkamų įgyvendinimo aktų rinkinio stebėseną);

33.3. saugumo audito metu nustatytų rezultatų, atsižvelgiant į stebėsenos dažnumą ir rezultatus, aptarimas;

33.4. ataskaitų teikimas tikrintam oro uostui, oro vežėjui ir (arba) subjektui. Po kiekvieno įgyvendinimo patikrinimo parengiama įgyvendinimo patikrinimo ataskaita, kurioje surašomi svarbiausi įgyvendinimo patikrinimo rezultatai, nurodomi trūkumai ir skiriamos įgyvendinimo užtikrinimo priemonės, nurodytos šios programos 67 punkte.

34. Lietuvos oro uostų Vilniaus filiale visi Reglamento (EB) Nr. 300/2008 II priedo I priedėlio 1–6 skyriuose išvardyti ir tiesiogiai susiję saugumo priemonių rinkiniai tikrinami ne rečiau kaip kas 12 mėnesių, jei per tą laikotarpį oro uoste nebuvo atliktas saugumo auditas. Lietuvos oro uostų Kauno ir Palangos filialuose ir Šiaulių oro uoste visi Reglamento (EB) Nr. 300/2008 II priedo I priedėlio 1–6 skyriuose išvardyti ir tiesiogiai susiję saugumo priemonių rinkiniai tikrinami ne rečiau kaip kas 24 mėnesiai, jei per tą laikotarpį oro uoste nebuvo atliktas saugumo auditas.

35. Esant žemam ir žemiausiam grėsmės lygiui oro uostuose visų saugumo priemonių, nurodytų Reglamento (EB) Nr. 300/2008 II priedo I priedėlio 7–12 skyriuose išvardyti ir tiesiogiai susiję saugumo priemonių rinkiniai tikrinami ne rečiau kaip kas 24 mėnesiai, jei per tą laikotarpį oro uoste nebuvo atliktas saugumo auditas. Esant vidutiniam, aukštam ir aukščiausiam grėsmės lygiui, programos vadovas, atsižvelgdamas į grėsmės pobūdį, sprendžia, kokių dažniu ir kokie Reglamento (EB) Nr. 300/2008 II priedo I priedėlyje išvardyti ir tiesiogiai susiję saugumo priemonių rinkiniai bus tikrinami. Esant vidutiniam, aukštam ir aukščiausiam grėsmės lygiui, pagal grėsmės pobūdį, atitinkami Reglamento (EB) Nr. 300/2008 II priedo I priedėlyje išvardyti ir tiesiogiai susiję saugumo priemonių rinkiniai turi būti tikrinami ne rečiau kaip kas 6 mėnesiai.

36. CAA renka ir saugo įgyvendinimo patikrinimų medžiagą bei rezultatų analizę, kurią teisės aktų nustatyta tvarka ir sąlygomis gali pateikti suinteresuotoms nacionalinėms ar užsienio valstybių institucijoms.

VIII. BANDYMAI

37. Bandymai atliekami siekiant patikrinti, kaip veiksmingai įgyvendinamos šios saugumo priemonės:

37.1. patekimo į riboto patekimo zoną kontrolė;

37.2. orlaivio apsauga;

37.3. keleivių ir rankinio bagažo patikrinimas;

37.4. darbuotojų ir vežamų daiktų patikrinimas;

37.5. bagažo skyriuje vežamo bagažo apsauga;

37.6. krovinių arba pašto patikrinimas;

37.7. krovinių ir pašto apsauga.

38. Atsižvelgiant į teisinius, saugos ir veiklos reikalavimus bandymo grupės vadovas parengia bandymų protokolą. Su protokolu pasirašytinai supažindinami visi bandyme dalyvaujantys asmenys (auditoriai ir jų bandymui atlikti pasirinkti asmenys). Protokole taip pat aprašoma bandymo atlikimo metodika ir struktūra. Bandymas vykdomas šiais etapais:

38.1. parengiamasis etapas (bandymo apimties nustatymas, bandymo metu naudojamos priemonės, asmenys, kurie atliks bandymą, ir kt.);

38.2. veikla vietoje (pasirinktų saugumo priemonių bandymas);

38.3. bandymo metu nustatytų rezultatų, atsižvelgiant į stebėsenos dažnumą ir rezultatus, aptarimas;

38.4. ataskaitų oro uostui, oro vežėjui ir (arba) subjektui, kurio saugumo priemonės buvo bandytos, teikimas. Po kiekvieno bandymo parengiama bandymo ataskaita, kurioje surašomi svarbiausi bandymo rezultatai, nurodomi trūkumai ir skiriamos įgyvendinimo užtikrinimo priemonės. Jei bandymai atliekami saugumo audito ar įgyvendinimo patikrinimo metu, oro uostui, oro vežėjui ir (arba) subjektui pateikiama viena ataskaita, t.y. saugumo audito arba įgyvendinimo patikrinimo ataskaita.

39. Bandymo grupės vadovas užtikrina, kad bandymai būtų atliekami stebint kvalifikuotam personalui ir nesukeliant grėsmės bandyme dalyvaujantiems žmonėms, orlaiviui, oro uosto įrenginiams arba nuosavybei bei nesukeliant nepatogumų ar neramumų aplinkiniams, asmenims, organizacijoms, kurie neįtraukti į bandymus.

40. Bandymo metu gali būti naudojamos tokios priemonės: suklastoti ar negaliojantys oro uosto darbuotojo pažymėjimai patekti į riboto patekimo zoną, sprogstamųjų įtaisų imitacijos, ginklai, sprogstamosios medžiagos ir kt. Naudojant pastarąsias priemones bandymą galima pakartoti kelis kartus ir keliose vietose tol, kol bandymą atliekantis asmuo yra sulaikomas arba bandymas yra nutraukiamas.

41. Jei bandymams būtini šaunamieji ginklai, bandymo grupės vadovas užtikrina, kad:

41.1. naudojami tik neužtaisyti šaunamieji ginklai, kuriems įsigyti ir juos laikyti bei nešioti nereikalingi leidimai;

41.2. ginklai yra padengti plastmase ar guma arba naudojami išardyti.

42. Kai bandymams būtina imituoti sprogstamuosius užtaisus, bandymo grupės vadovas užtikrina, kad bandymui atlikti būtų naudojami tik inertiniai užtaisai be sprogstamųjų medžiagų. Bandymo grupės vadovas užtikrina, kad bandymą atliekantis asmuo su tokiu sprogstamuoju užtaisu turi šio užtaiso fotografiją ir programos vadovo patvirtinimą, kad šis užtaisas yra bandymo priemonė, neturinti jokių sprogstamųjų medžiagų.

43. Bandymo grupės vadovas kontroliuoja visų daiktų, naudojamų bandymų metu, išdavimą ir naudojimą. Šios grupės vadovas parengia, tikrina, išduoda ir surenka visas priemones, naudojamas bandymo metu.

44. Bandymo grupės vadovas užtikrina, kad bandymo metu naudojami daiktai išduodami prieš bandymą ir surenkami iškart po bandymo. Šie daiktai yra griežtai kontroliuojami viso bandymo metu. Jie negali būti paliekami be priežiūros. Kai daiktai bandymams naudojami viešoje vietoje, jie turi būti paslėpti taip, kad nekeltų sumaišties tarp keleivių. Pasibaigus bandymui, bandymo grupės vadovas patikrina, ar visi daiktai, naudoti bandymo metu, sugrąžinti.

45. Bandymų grupės vadovas yra atsakingas už:

45.1. bandymų planavimą;

45.2. bandymų valdymą;

45.3. daiktų, naudojamų bandymo metu, išdavimą ir surinkimą;

- 45.4. saugų bandymo atlikimą;
- 45.5. bandymo dalyvių apklausą ir reikalingų dokumentų bei ataskaitos rengimą;
- 45.6. auditorių ir (arba) asmenų, dalyvaujančių bandyme, supažindinimą su bandymu ir jo tikslais;
- 45.7. auditorių ir (arba) asmenų, dalyvaujančių bandyme, informavimą, kad, aptikus ginklą arba kitą bandymo metu naudojamą įtaisą, auditoriai ir (arba) asmenys pateiktų dokumentus, įrodančius, kad jiems suteikta teisė atlikti bandymą.
46. Bandymams atrenkami sutikusių juose dalyvauti asmenys, kurie gali tiksliai įvykdyti bandymo grupės vadovo nurodymus, priimti loginius sprendimus ir greitai bei aiškiai įvertinti susiklosčiusią situaciją. Bandyme dalyvaujantys asmenys turi aiškiai suprasti riziką, kuri kyla atliekant bandymą.
47. Auditoriai gali atlikti bandymus savarankiškai arba bendradarbiaudami su policija, oro uosto, oro vežėjo ar subjekto darbuotojais ir atitinkamos valstybės institucijos bandymui vykdyti paskirtais asmenimis. Šie asmenys privalo turėti dokumentus, patvirtinančius, kad CAA suteikė jiems teisę atlikti bandymą.
48. Bandymo preliminarūs rezultatai ir informacija, kad jis baigtas, perduodama oro uosto, oro vežėjo ir (arba) subjekto aviacijos saugumo vadovui ir kitiems su bandymu susijusiems asmenims. Kai oro uostas, oro vežėjas ar subjektas bandymo neišlaiko, atitinkamiems aviacijos saugumo darbuotojams pademonstruojama, kaip bandymo grupė įveikė saugumo procedūras ir ką reikėjo daryti, kad tam būtų užkirstas kelias.
49. CAA renka ir saugo bandymų medžiagą bei rezultatų analizę, kurią teisės aktų nustatyta tvarka ir sąlygomis gali pateikti suinteresuotoms nacionalinėms ar užsienio valstybių institucijoms.

IX. VERTINIMAS IR ATASKAITŲ TEIKIMAS

50. Oro uostų, oro vežėjų ir (arba) subjektų saugumo priemonių ir procedūrų vertinimas gali būti atliekamas ir dažnesniais intervalais, nei nustatyta šioje programoje, atsižvelgiant į grėsmės lygį ir (arba) jo pobūdį, nustatytų trūkumų mastą ir (arba) jų pasikartojimą ar kitus svarbius faktus, kurie turi įtakos tinkamai ir veiksmingai užtikrinant civilinės aviacijos apsaugą nuo neteisėtos veikos.
51. Jeigu atitikties stebėsenos veiklos metu oro uostų, oro vežėjų ir (arba) subjektų veikloje, taikant saugumo priemones ir procedūras, nustatoma silpnoji vieta – CAA paveda atitinkam oro uostui, oro vežėjui ir (arba) subjektui imtis proporcingų galimam pavojui priemonių.
52. Atitikties stebėsenos veiklos ataskaitos teikiamos ir jos rezultatai registruojami standartinėje formoje, kuria remiantis CAA nuolat analizuoja taikomų saugumo priemonių ir procedūrų trūkumų tendencijas. Oro uostams, oro vežėjams ir (arba) subjektams teikiamose ataskaitose nurodomi šie atliktos atitikties stebėsenos veiklos elementai:
- 52.1. veiklos rūšis;
 - 52.2. tikrinamas oro uostas, oro vežėjas ir (arba) subjektas;
 - 52.3. veiklos data ir laikas;
 - 52.4. veiklą vykdančių auditorių vardai ir pavardės;
 - 52.5. veiklos mastas;
 - 52.6. rezultatai ir atitinkamos nacionalinės civilinės aviacijos saugumo programos nuostatos;
 - 52.7. atitikties klasifikacija;
 - 52.8. prireikus – įgyvendinimo užtikrinimo priemonės;
 - 52.9. taisomųjų veiksmų rekomendacijos;

52.10. prireikus – trūkumų taisymo terminas.

53. Kai vykdoma atitikties stebėsenos veikla, NCASP įgyvendinimas vertinamas taikant Reglamento (EB) Nr. 300/2008 II priedo II priedėlyje aprašytą suderintą atitikties klasifikacijos sistemą.

X. TRŪKUMŲ TAISYMAS

54. Jeigu atitikties stebėsenos veiklos metu nustatoma trūkumų, oro uostas, oro vežėjas ir (arba) subjektas per savaitę nuo ataskaitos gavimo dienos parengia trūkumų taisymo planą ir pateikia jį CAA derinti.

55. Trūkumų taisymo plane turi būti nurodyta:

55.1. alternatyvios ir (arba) papildomos priemonės, kurios bus taikomos trūkumų taisymo įgyvendinimo laikotarpiu;

55.2. priemonės, kaip bus taisomi nustatyti trūkumai;

55.3. trūkumų taisymo terminai.

56. Jeigu per savaitę nuo ataskaitos gavimo dienos oro uostas, oro vežėjas ir (arba) subjektas CAA nepateikia derinti trūkumų taisymo plano, CAA oro uostui, oro vežėjui ir (arba) subjektui išsiunčia priminimą ir nustato naują trūkumų taisymo plano pateikimo CAA terminą.

57. Jeigu oro uostas, oro vežėjas ir (arba) subjektas per savaitę nuo ataskaitos gavimo dienos nepateikia trūkumų taisymo plano, ir gavęs CAA priminimą dėl trūkumų taisymo plano pateikimo nesiima jokių priemonių tam, kad per CAA nustatytą terminą būtų pateiktas trūkumų taisymo planas, taikomos Administracinių teisės pažeidimų kodekse nustatytos sankcijos.

58. Gavusi trūkumų taisymo planą, CAA per 10 darbo dienų jį įvertina. Jei plane numatytos priemonės ir terminai yra priimtini, CAA pateiktą planą suderina, o jei ne – atmeta. CAA priėmusi sprendimą atmeti planą, nurodo jo atmetimo priežastis ir nustato naują trūkumų taisymo plano pateikimo CAA derinti terminą.

59. Oro uostas, oro vežėjas ir (arba) subjektas ištaisęs trūkumus per nustatytą terminą apie tai ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo nustatyto termino pabaigos raštu informuoja CAA.

60. Jeigu atitikties stebėsenos veiklos metu rasti trūkumai dėl tam tikrų priežasčių iki nustatyto termino pabaigos neištaisomi, oro uostas, oro vežėjas ir (arba) subjektas ne vėliau kaip per tris darbo dienas nuo nustatyto termino pabaigos apie tai raštu informuoja CAA, nurodydamas to priežastis ir terminą, iki kada likę trūkumai bus ištaisyti. Šis terminas turi būti suderintas su CAA.

61. Praėjus nustatytam terminui, nurodytam oro uosto, oro vežėjo ir (arba) subjekto trūkumų taisymo plane, per kurį trūkumai turėjo būti ištaisyti, ir negavus iš oro uosto, oro vežėjo ir (arba) subjekto informacijos apie trūkumų ištaisymą, CAA oro uostui, oro vežėjui ir (arba) subjektui siunčia priminimą dėl trūkumų taisymo.

62. Jeigu oro uostas, oro vežėjas ir (arba) subjektas pasibaigus trūkumų taisymo plane nustatytam terminui ir gavęs iš CAA priminimą dėl trūkumų taisymo nesiima jokių priemonių ir laiku CAA nepateikia informacijos apie trūkumų ištaisymą, jam taikomos Administracinių teisės pažeidimų kodekse nustatytos sankcijos.

63. Kai oro uostas, oro vežėjas ir (arba) subjektas, kuriam taikoma atitikties stebėsenos veikla, informuoja CAA, jog visi trūkumai ištaisyti, CAA atlieka pakartotinį įgyvendinimo patikrinimą (prireikus – bandymą), kad įsitikintų, jog visi trūkumai buvo tinkamai ištaisyti. Pakartotinio įgyvendinimo patikrinimo (prireikus – bandymo) metu vertinami tik tie Reglamento (EB) Nr.

300/2008 II priedo I priedėlyje išvardyti tiesiogiai susiję saugumo priemonių rinkiniai, kurių trūkumai buvo nustatyti.

64. Pakartotinis įgyvendinimo patikrinimas remiasi sistemingu informacijos rinkimu taikant vieną ar kelis iš nurodytų metodų:

64.1. dokumentų (oro uosto, oro vežėjo ir (arba) subjekto aviacijos saugumo programos, aviacijos saugumo mokymų, vidinių kokybės kontrolės ataskaitų ir kt.) tikrinimas;

64.2. taikomų saugumo priemonių ir procedūrų stebėjimai;

64.3. saugumo priemonės taikančių ar jų besilaikančių asmenų apklausa. Pakartotinio įgyvendinimo patikrinimo metu auditoriai kiekvienam asmeniui, kuris, jų nuomone, gali padėti įvertinti aviacijos saugumo būklę, gali užduoti klausimus apie aviacijos saugumą. Tai darydami auditoriai imasi visų priemonių, kad be reikalo netrukdytų personalui vykdyti pagrindinių pareigų;

64.4. taikomų saugumo priemonių ir procedūrų veiksmingumo patikrinimas.

65. Jeigu pakartotinio įgyvendinimo patikrinimo (prireikus – bandymo) metu nustatoma, kad visi atitikties stebėsenos veiklos metu rasti trūkumai ištaisyti, oro uostui, oro vežėjui ar subjektui išsiunčiama įgyvendinimo patikrinimo (prireikus – bandymo) ataskaita arba patvirtinimas, kad visi trūkumai ištaisyti.

66. Jeigu pakartotinio įgyvendinimo patikrinimo (prireikus – bandymo) metu nustatoma, kad trūkumai neištaisyti, kartojama trūkumų taisymo veikla, nurodyta 54–66 punktuose.

67. Trūkumų taisymo veikla vykdoma ir įgyvendinimo užtikrinimo priemonės taikomos laikantis laipsniškumo ir proporcingumo principų. CAA imasi veiksmų, kol atitikties stebėsenos veiklos metu nustatyti trūkumai ištaisomi. Šie veiksmai apima:

67.1. patarimus ir rekomendacijas;

67.2. oficialų įspėjimą;

67.3. privalomą nurodymą (pranešimą apie įgyvendinimą);

67.4. Administracinių teisės pažeidimų kodekse numatytų sankcijų taikymą;

67.5. veiklą ribojančias sankcijas:

67.5.1. oro uostui – iš Lietuvos Respublikos oro uostų vykdomų skrydžių ribojimas;

67.5.2. oro vežėjui – oro vežėjo pažymėjimo galiojimo sustabdymas arba panaikinimas;

67.5.3. reguliuojamam subjektui – reguliuojamo subjekto statusą patvirtinančio pažymėjimo galiojimo panaikinimas;

67.5.4. žinomam siuntėjui – žinomo siuntėjo statusą patvirtinančio pažymėjimo galiojimo panaikinimas;

67.5.5. reguliuojamam orlaivio atsargų tiekėjui – reguliuojamo orlaivio atsargų tiekėjo statusą patvirtinančio pažymėjimo galiojimo sustabdymas arba panaikinimas;

67.5.6. skrydžius iš trečiosios šalies oro uosto į Europos Sąjungą vykdančių krovinių arba pašto oro vežėjui (toliau – ACC3) – nustačius didelį su jo veikla susijusį trūkumą informuojama Europos Komisija, kurios sprendimu ACC3 gali būti pašalintas iš Sąjungos tiekimo grandinės saugumo duomenų bazės.

68. Išimtiniais atvejais, jei nustatytas trūkumas yra didelis ar pasikartojantis, CAA gali netaikyti 67 punkte minimo laipsniškumo principo ir neįsiimti (praleisti) vieno ar kelių 67.1–67.5 punktuose išvardytų veiksmų. Audito, įgyvendinimo patikrinimo ar bandymo grupės vadovas suderinęs su programos vadovu ir įvertinęs trūkumo mastą ar jo kartojimąsi CAA direktoriui siūlo, kokius veiksmus pagal šios programos 67 punktą reikia taikyti oro uosto, oro vežėjo ir (arba) subjekto vadovui, kad nustatyti trūkumai būtų ištaisyti laiku ir tinkamai.

XI. AVIACIJOS SAUGUMO TYRIMAS

69. Aviacijos saugumo tyrimo tikslas – nustatyti aviacijos saugumo reikalavimų pažeidimo ar aviacijos saugumo incidento (toliau – pažeidimas ar incidentas) priežastis.

70. Tyrimui atlikti CAA sudaro tyrimo grupę iš programos vadovo pasiūlytų auditorių kandidatūrų. Tais atvejais, kai programos vadovas nedalyvauja tyrime, jis CAA direktoriui siūlo šios grupės vadovo kandidatūrą.

71. Tyrimo uždaviniai yra:

71.1. nustatyti:

71.1.1. kur, kaip ir kodėl kilo pažeidimas ar incidentas;

71.1.2. silpnąsias aviacijos saugumo sistemos vietas, kurios lėmė pažeidimą ar incidentą ar leido jiems atsirasti;

71.1.3. kas atsakingas už pažeidimą ar incidentą;

71.1.4. ar buvo pažeisti teisės aktai, reglamentuojantys aviacijos saugumą; jei buvo pažeidimų, ar galima juos padariusius asmenis traukti atsakomybės teisės aktų nustatyta tvarka;

71.2. siūlyti atitinkamam oro uostui, oro vežėjui, subjektui ar institucijai:

71.2.1. kas ir kokių veiksmų turėtų imtis, kad nepasikartotų pažeidimas ar incidentas;

71.2.2. koks fizinis arba juridinis asmuo yra atsakingas už pažeidimą ar incidentą.

72. Atliekant tyrimą nustatoma tokia tyrimo apimtis, kad būtų išsamiai išnagrinėtos ir įvertintos visos pažeidimo ar incidento aplinkybės.

73. Jei reikia, auditoriai, atliekantys tyrimą, į pagalbą gali pasitelkti bet kurios srities specialistą, kuris padėtų objektyviai ir tiksliai įvertinti visas ar dalį pažeidimo arba incidento aplinkybių.

74. Tyrimą atliekantys asmenys turi:

74.1. oro uostų, oro vežėjų ar subjektų teritorijoje ir patalpose laikytis saugumo reikalavimų bei naudotis įprastinėmis patekimo į jas vietomis, išskyrus atvejus, kai tai turėtų neigiamos įtakos tyrimo eigai;

74.2. laikytis visų saugos ir saugumo taisyklių reikalavimų.

75. CAA renka ir saugo tyrimų medžiagą bei rezultatų analizę, kurią teisės aktų nustatyta tvarka ir sąlygomis gali pateikti suinteresuotoms nacionalinėms ar užsienio valstybių institucijoms.

XII. BENDRADARBIAVIMAS SU EUROPOS KOMISIJA

76. CAA informuoja Europos Komisiją (toliau – Komisija) apie gerąją patirtį, susijusią su šios programos įgyvendinimu, naudojama atitikties stebėsenos veiklos metodika ir atitikties stebėsenos veiklai atlikti paskirtais auditoriais.

77. CAA kasmet Komisijai teikia ataskaitas apie priemones, kurių imtasi įsipareigojimams pagal Reglamentą (EB) Nr. 300/2008 vykdyti, ir apie aviacijos saugumo padėtį Lietuvos Respublikos oro uostuose. CAA ataskaitą Komisijai pateikia per tris mėnesius nuo ataskaitinio laikotarpio pabaigos. Teikiamos kalendorinių metų ataskaitos.

78. Komisijai ataskaita rengiama pagal Reglamento (EB) Nr. 300/2008 II priedo III priedėlį ir jai rengti naudojamas Komisijos pateiktas šablonas.

Pakeitimai:

1.

Civilinės aviacijos administracija, Įsakymas

Nr. [4R-93](#), 2015-05-21, paskelbta TAR 2015-05-22, i. k. 2015-07757

Dėl Civilinės aviacijos administracijos direktoriaus 2014 m. gruodžio 31 d. įsakymo Nr. 4R-179 „Dėl Nacionalinės civilinės aviacijos saugumo kokybės kontrolės programos patvirtinimo“ pakeitimo